

Gaven som fortsetter å GI

GARANTIINNTTEKT

Anders Dahl Monsen,
Marte Ramm Fortun og
Victoria Pihl Lind

En kunstner som kvalifiserer til de høye kravene for garantiinntekt (GI) er evaluert av en jury med ti fagfolk. Med GI har kunstneren økonomisk grunnlag til å fortsette sitt arbeid i perioder der inntekten kan være lav. Det er dette som er unikt med GI; den gir forutsigbarhet for kunstnere og er dermed bekreftelse på kunstens relevans for samfunnet.

Billedkunst er et primæryrke som tilbyr samfunnet en serie opplevelser gjennom et kunstnerskap. Kunsten er ikke et individuelt forhold mellom kunstneren og markedet. Salg og inntekt står ofte ikke i forhold til verken kvalitet, arbeidsmengde eller utstillingsfrekvens. Slik er GI et korrektiv til markedet.

Kunstnere legger ned arbeid som det ikke godtgjøres for utover et symbolsk honorar, eksempelvis ved de viktigste juryerte utstillingene. Samtidig genererer kunstverkene grunnlaget for institusjonenes drift. Ingen av ringvirkningene ved utfasing av ordningen er tenkt gjennom. Hvilke konsekvenser vil det ha for aktørene som arbeider med kunst? Museer, kommersielle gallerier, utdanningsinstitusjoner, kuratorer og kritikere? For norsk kunsthistorie?

Det er kunstnerne selv som har utformet og fått gjennomslag for ikke bare GI, men samtlige støtteordninger for kunstnere. Det er lagt ned mange år med fagpolitisk arbeid i disse ordningene og ansvaret for å utforme og utvikle dem må ligge hos dagens kunstnere. Det er uhistorisk å forvente at et progressivt initiativ hva angår levevilkårene til kunstnere vil komme fra Kulturdepartementet. Det er kunstnerne selv som må gå foran og argumentere for egne interesser.

I kulturloftet II er kunstnernes inntektsvilkår og velferd, samt forbedring av stipendsystemet prioriteringsområder. For å bedre disse ordningene, må man hente fersk empiri på billedkunstneres arbeidssituasjon og lytte fremfor å foreta oppdragende grep på yrkesgruppens vegne. Uten friske midler er omgjøring av GI til temporære stipend i realiteten en storstilt omdisponering av midler. Dette er dårlig samfunnsøkonomi.

Departementets vilje til å legge ned GI til fordel for midlertidige stipend må sees i sammenheng med andre strukturelle endringer på kunstfeltet, samt utviklingen i arbeidslivet for øvrig.

Fra 2011 må aktører som tidligere fikk faste bevilgninger over statsbudsjettet nå søke Kulturrådet om penger hvert år, dette gjelder organisasjoner som Unge Kunstneres Samfund, Kunstkritikk.no og

Fotogalleriet. I likhet med midlertidige stipend til kunstnere innebærer dette at man ikke vet om man har midler til å drive virksomheten, eller utøve sitt yrke til neste år.

GI og arbeidsstipend er ikke motsetninger, men ulike ordninger som kompletterer hverandre. Som i arbeidslivet for øvrig betyr midlertidige løsninger usikkerhet for arbeidstakeren og kontroll til arbeidsgiveren. Vi trenger ikke flere usikre parametere i vårt yrke, men tvert imot større forutsigbarhet. På tvers av aldersgrupper burde kunstnerne stå samlet rundt et krav om friske midler til billedkunstfeltet gjennom utvidelse og utvikling av både garantiinntekten og stipendordningen.

Anders Dahl Monsen,
styreleder, Unge Kunstneres Samfund
anders.monsen@uks.no

Marte Ramm Fortun,
billedkunstner
martheramm@gmail.com

Victoria Pihl Lind,
billedkunstner
victoriap.lind@gmail.com